

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Din. 1-50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASNI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 3.

ŠIBENIK, 23. SIJEČNJA 1926.

GODINA VI.

Dogjimo k sebi!

Pred malo nedjelja delegati naše općine bili su u Beogradu, da zagovaraju interese našega grada i općine. Povratili su se kući veseli sa punim bisagama.. lijepih riječi. Što mi ne ćemo dobiti! Sve, sve nam je obećano! Odluke su čak i pisane! Sve je gotovo! Do Božića će se i novac za razne naše potrebe izručiti. Nove će se korisne ustanove podignuti. Proteći će med i mlijekol

Ovih dana međutim stiže vijest, da je ukinuta i građevinska sekcija u Šibeniku. Da to ukinuće nije ama ničim opravdano, da je na opću štetu državne uprave i naroda, suviše je dalje dokazivati. Za Šibenik i sjevernu Dalmaciju to je jedna „capitis deminutio“, čije ćemo posljedice teško i dugo osjećati. Dugo, velimo, dokgod kompetentni faktori ne dođu do uvidavnosti, da interes države i nara da zahtijeva, da se ova sekcija u Šibeniku uzdrži.

No ovaj događaj nameće nam neke refleksije. Upitajmo sebe, i mi ovdje u Šibeniku i narod sjeverne Dalmacije, da li mi svikolici nijesmo također krivi, što nam se tako lida komad po komad i od ono malo dobra, što smo posjedovali.

Mi smo se sami odrekli svake zaštite i svake mogućnosti svoje obrane, koju nam pruža parlamentarni sustav, kakav god bio da bio. Narod se zanio za varavim riječima bez ikakve stvarne sadržine, za smiješnim obećanjima, za licumjernim veličanjima. Tako je potpuno odvratilo svoj pogled i svoju misao od najživotnijih svojih pitanja. Čeka manu, obećanu od lažnih proroka, a međutim mu kuća propada, nevolja ga tišti i ništa ne poduzima, da se brani i podigne. Bezdušna politička spekulacija postigla je tako svoj cilj.

Nije čudo, što u takvom duševnom raspoloženju narod nije pazio na osobe, koje bira za svoje zastupnike, svoje zagovaratelje i branitelje: da li te osobe poznavaju njegove potrebe te da li su iskreno voljne i sposobne, da mu pomognu, da ga svjetuju, da mu dadu razloge i objašnjenja o važnim događajima i o svom radu. Na sve to se nije pazilo. No to se osvećuje. Skoro nepaženo u početku, a poslije jasno i bjelodano, kada dogori.

Evo vam primjera. Nedavno je vojništvo ostavilo Šibenik. Prije je čovjek dolazio lakše i sa manje troška do Vojne Komande, dok je bila ovdje. Sada mora da se muči, dangubi i troši mnogo više. Evo opet ukinuta je građevinska sekcija sa istim posljedicama po narod.

Nadite čovjeka, koji će vam barem protumačiti, zašto je sve to učinjeno. Da narod ima svojih pravih zastupnika, u svojoj sredini, barem bi mogao od njih tražiti i dobiti razloge za to. Čuo bi, što su sve njegovi zastupnici učinili, da zapriječe takve nepravde i štete; tko im se suprostavio; koje mogućnosti po-

stoje, da se sve to popravi; što se ima da učini. Ovako nijemo i kao bez volje moramo gledati, kako se obara kula za kulom, nemoćni, da sprječimo i suzbijamo svoje postepeno propadanje.

Treba da naš narod dođe k sebi, da promišlja na sve, što se oko njega zbiva. da raščini one lijepe riječi i otkrije u njima laž, što ga mori. Kad ima da bira ljude, da ga

zastupaju i upravljaju sa njegovom mukom, treba da se dobro promisli, da ocijeni njihovu prošlost, njihov osjećaj odgovornosti, njihovu sposobnost, dosadašnji rad, čestitost, poznavanje prilika i potreba naroda. Tada, kada bude na čistu sa tom ocjenom, onda neka se odluči i bira.

Ako pođemo dalje kao ovo zadnjih godina te budemo radili bez promišljanja i razboritosti, crna nam se piše!

Hrvatska Pučka Stranka napreduje!

Hrvatska Pučka Stranka opet je oživjela. Izat pohoda dra Korošeca i Stjepana Barića po Dalmaciji, Hercegovini i Međumurju, čiji uspjeh nijesu mogle prešutjeti ni protivničke novine, započeta je živa akcija HPS po užoj Hrvatskoj. Održana je politička škola u Požezi, veliki zborovi u Krapini, Šidu, Našićama, a na redu su i po drugim mjestima. Uspjeh tih zborova upravo je neočekivan. U krajevima, gdje je Radić do nedavna bio isključivi gospodar situacije, pohrlio narod hrpmice pod zastavu HPS. To je i razumljivo. Svojim bistrim umom narod je brzo razabrao, kako ga je grđno prevario Radić, a zborovi Hrvatske Pučke Stranke još su mu bolje otvorili oči i on je jasno uvidio, da je njegovo mjesto u toj stranci. Narod se opet zagrijava za politiku HPS kao ono prije nastupa Radićevoga s njegovom „republikom“. Što više, nakon gorkoga razočaranja, što ga je imao s „republikom“, njegovo je pristajanje uz Hrvatsku Pučku Stranku mnogo temeljitije i s dubljim uvjerenjem o ispravnosti politike HPS.

Narodu najviše inponira dosljednost Hrvatske Pučke Stranke. On vidi, da su se u ovo par godina sve druge stranke promijenile, da su danas hvalile i branile, što su jučer kuldile i grdile, dok je HPS ostala uvijek ista. Ni u najtežim časovima

nijesu pučani napustili ni promijenili svoga programa. Ostali su osamljeni. No nijesu klonili niti se ikome poklonili. Odakle ta ustrajnost i nepokolebivost? Odatle, što pučani pri stvaranju svoga programa nijesu imali pred očima demagogiju niti im se htjelo zaludivanja naroda. Za pučane je njihov program bio i jest istina, najdublje uvjerenje i o-svjedočenje, a od istine i svoga uvjerenja karakteran čovjek ne odstupi ni u kakvim prilikama, pa ni onda, kad nitko nije uz njega, kad su svi protiv njega. Tako je radila Hrvatska Pučka Stranka! Narod to danas sve više vidi i sve više cijeni. A da to uvjerenje pučana nije bilo tek za njih istina, nego da je program Pučke Stranke zaista ispravan, pokazao je razvoj današnje politike.

Danas već i liberalci priznaju, da je državno-pravni program Pučke Stranke najrealniji i da se po njemu najbolje daje urediti naša država. To sve više uviđa i naš seljak, a kako ga kulturni i socijalni program HPS nije nikada ni smetao, pristaje on sve više svim srcem uz tu stranku.

Nas ovo pregledavanje našega seljaka od srca veseli i daje nam snage i poleta, da neustrašivo i neumorno nastavimo započetim putem pod lozinkom: Za hrvatstvo, križ i plug!

Katolicizam i politika.

Stranke su produkt demokratske države. Dok je država bila apsolutistička, nije bilo stranaka, jer podanici nijesu imali riječi u državnoj upravi i politici. Ostvarenjem demokratske ideje bio je narodu osigurana upliva na državni život. Pri tome su se domalo među pojedincima pojavile raznoznosti u mišljenju i zahtjevima obzirom na državu. Iz tih raznoznosti razvile su se borbe, koje su dovele do sastavljanja skupina. Takve skupine, to su stranke.

Stranke su političke tvorevine, a ne konfesionalne (vjerske), i ako su njihovi pristaše osvjedočeni i savjesni članovi koje vjerske konfesije. Kao političkim organizacijama pripada im potpuna sloboda kretanja i djelovanja. To je priznao kardinal Jacobini, kad je po naredbi Pape Lava XIII. god. 1887. pisao nunciju

u Münchenu: „Centrum (katoličkoj stranci u Njemačkoj) kao političkoj stranci uvijek se puštala potpuna sloboda djelovanja i u toj svojoj osobini Centrum ne može direktno reprezentirati interese Crkve“. A kako stvar stoji s ovisnošću od crkvene nauke?

Na taj upit treba odgovoriti s konstatacijom, da je politika primjenjivanje i ostvarivanje svjetovnoga nazora. Svemu, što ljudi rade ili propuštaju, svijesno ili nesvijesno stoje u pozadini filozofske svjetovne nazorne misli (o uzroku i postanku svijeta, o svrsi svijeta i svega, što je na svijetu). To vrijedi navlastito za političko djelovanje.

Liberalizam raznih niansa (vrsti) iznikao je iz polja Rousseau-ovoga naturalizma (obožavanja prirode) i Kantovog racionalizma (razum, bez

svega, što je nadosjetno) te si je prisvojio ideju njemačkoga filozofa Hegela o nacionalističkoj državi sile, koja je izvor svakoga prava. Socialna demokracija ima dva korijena: idealističku evolucionističku nauku Hegelovu i Feuerbachov materijalizam, koji hoće sve duhovno da izvede iz stvari, i svu politiku izvodi iz gospodarstva.

Svijesni katolik mora takve filozofske nauke otkloniti i zato skupa s njima mora da zabaci sve političke stranke, koje se idejno temelje na tim naukama. Njegova politika mora biti takva, kakav je i sam: katolička. A katolicizam je nauka, vjera, oživotvorenje volje, on obuhvaća cijeloga čovjeka, rasvjetljuje njegov duh, vodi i krijepe njegovu volju te prožimlje sve njegovo mišljenje, htijenje, djelovanje, življenje.

Nema dakle druge katoličke politike negoli je ona, koja hoće, kako je izraženo u programu njemačkoga Centruma god. 1921.: „načela kršćanstva oživotvoriti u državi, društvu, gospodarstvu i kulturi“.

Katolička Crkva je učiteljica pojedinaca i naroda, vladara i vladanih. Ona zauzima stanovište prema svim pitanjima, koja pokreću svijet i čovječanstvo. Izdala je programatske izjave o odnošaju državljana prema državi, države prema Crkvi i školi. Izdala je određena objašnjenja i naputke o temeljnim pitanjima socijalne politike, o kapitalu, o radu, o svojini. Ona tumači pravila za odnose među narodima, nastupa proti ratu, propovijeda mir i sporazum. Ako sakupimo te nauke o državi, o kulturnoj, socijalnoj i gospodarskoj politici, rezultira iz njih politički program.

Mi katolici imamo jasnu i solidnu državnu i pravnu filozofiju, koju crpimo iz naravnih i nadnaravnih spoznajnih izvora i koju primamo iz knjiga i spisa kršćanskih velemoyna, kao sv. Augustina, sv. Tome Akvinskoga i drugih kršćanskih pisaca tokom stoljeća. Nad svima se dižu kao svijetle zvijezde vodilice okružnice rimskih papa, među njima osobito genijalnoga Lava XIII., koji su sva važnija pitanja političkoga življenja, unutarnje i vanjske politike postavili u svijetlu kršćanske moralke te ih ocijenili na bazi ideala kršćanstva.

Kompetentnost rimskoga Pape kao vrhovnoga učitelja i pastira za takve autoritativne odluke jest izvan svake sumnje, i to: 1. radi dogmatičko-moralne veze među politikom, religijom i moralom; 2. radi veze pojedinih pitanja unutarnje politike s položajem Crkve i njezine slobode, sa slobodom vjere i s opstankom kršćanskoga morala u javnom životu. U tim okružnicama se nalaze vječno valjane istine, kao i savremeni napuci. Prve primiti, to je vjerska dužnost. Drugima se pokoriti, to je dužnost pokornosti.

Liberalci, koji se sakupljaju i grupiraju u raznim strankama s različitim imenima, otklanjaju kršćanska načela, čiji je vrhovni tumač rimski Papa, te se protive njihovoj primjeni na javni i politički život. Njihovo

je stanovište, da Božja zapovijed vrijedi samo za privatni život, a ne i za političko djelovanje, da javne vlasti smiju izdavati zakone bez obzira na Božje zapovijedi. To liberalno stanovište već je odbacio jedan između najglasovitijih francuskih narodno-gospodarskih pisaca staroliberalne škole, Anatole Leroy-Beaulieu, s ovim riječima, koje je zapisao posljednje objelodanjenja Leonove radničke okružnice god. 1891. „U što se danas mijesha Papa? I što se socijalno pitanje tiče Crkve i svećenstva? Liberalizam si je umišljao, da će Crkvu isključiti iz svjetovnih stvari. Liberalizam, koji je tvrdio, da štiti vjersku slobodu, brinuo se i trudio, da svećenike zatvori u sakristije. Neksi su mislili, da s time služe vjeri. Vjera bi se kompromitirala, kad bi stupila iz svoje dvojne domene: iz crkvene lađe i iz svetišta savjesti. Zatvoriti je unutra i za njom zatvoriti crkvena vrata, to je značilo vratiti je njezinu pozivu. Ali ne! To je bila zabluda! Smatrali smo, da je lako lučiti vremenito od duhovnog! A uistinu od njih se ne daju napraviti dvije izolirane ćelije.“

Tačno! Nijedan čovjek ne može svoje duše pretvoriti u 2 izolirane ćelije, jednu za privatni život, i ta bi bila vjernička, a drugu za politički život, i ta bila nevjernička ili barem vjerski indiferentna. To nije moguće i nije dopustivo, jer je to negacija katolicizma i svega, što sačinjava njegovu bit, kako smo gore razložili.

Sa svom odlučnošću moraju se dakle svi katolici, među njima osobito svećenici, suprotstaviti sebičnom nastojanju raznih protivvjerskih ili vjerski indiferentnih elemenata, koji hoće da zagovaraju kršćanska načela za život na svijetu i za organizaciju njegovoga zastupstva zatvore u izoliranu ćeliju sa natpisom — strašilom i klerikalizam.

O tom strašilu i o tima, koji mu podliježu, izjavio se Papa Pij X. u svojem govoru na svečanom konciistoriju 27. maja 1914. ovako: „Ako nađete takvih, koji se hvale svojom vjernošću i svojim ođanošću Papi te hoće da budu katolici, ali smatraju za najveću sramotu (massimo

insulto), ako ih se nazove klerikalcima, kažite im svečano: odani su sinovi Papini oni, koji slušaju njegove riječi i u svemu su se pokoravaju, a nijesu to oni, koji izmišljaju sredstva, kako bi njegove napulke izigrali.“

Stoga svi katolici skupa! Za vas je mjesta samo u onoj stranci, koja ima u svome programu neokrnjena kršćanska načela i koja po svom djelovanju daje jamstvo, da kršćanstvo ne će ostati prazna fraza, pod kojom se kriju drugi interesi.

Naša Pučka Stranka također potpuno odgovara demokratskom duhu vjerenima, jer svojim organiziranim poimanjem države kao sastava i saveza autonomnih skupina hoće da realizira demokraciju u njezinom pravom i potpunom značenju: kao samoodređenje, samoupravu i samovladu naroda.

Dr Josip Hohnjec, nar. posl.

NASI DOPIS.

LUKA 18. siječnja 1926. Orlovske slavije. Proslava 1000-godišnjice. Jučer je u nas sve bilo živo. Napeto smo očekivali, kad će se pokazati braca salski orlovi, koji su imali doći k nama u Luku u pohode. Radi nevrémena zakasnije jedan sat. U njegovoj povorci, predvođeni članstvom i članicama u odori, uputiše se iz Sali prema Zaglavu, gdje ih kod Šešeljih dvora dočekale, zaglavski orlovi. Zaglavom iprodoše pjevajući koralice. U znanu su orlovi bili tihi, jer nijesu htjeli

ometati puk, koji je bio u crkvi, pokraj koje vodi cesta. U Luci ih dočekale orlovi pod svojim barjakom. Sve, što je živa u Luci, sjatilo se gledati, što se to događa. Pozdravu brata M. Bačice, predsjednika lučkog „Orla“, zahvalio se predsjednik salskog „Orla“ don A. Strgačić. Odatle pjevajući pođoše u crkvu, gdje pomoliviše zajednički zapjevaše „Hoćemo Boga“.

Oko 3½ započela je akademija u proslavu tisuć-godišnjice hrv. kraljevstva. Dvorana je bila duplom puna, tako da je neprestano dolaženje znatljaznika ometalo govornike. Akademiju je otvorio brat M. Bačica. U svom je govoru istakao, zašto su se oni odlučili, da proslave 1000 godišnjicu. Slijedilo su zatim razne točke biranoga programa jedna bolja od druge. Naglasiti treba, da su izvodali samo seoski mómci. U raznim deklamacijama i referatima iznesena je pred publiku ideologija orlovlstva. U svom lijepom referatu ocrtao je kralja Tomislava sa svoju strana načelnik salskog „Orla“ M. Maras. Publici se osobito dopala u zboru „Onamo-namo“, te solosopran B. Dominis „Cvate ruža rumena“ od Zajca uz pratnju violina. Na zahtjev sviju morala se ponoviti. Impomirala je orlovska himna dvoglasno. — Od gimnastičkih točaka treba istaknuti vježbe nastajaja za 1925. koje su izvršno izvedene, kao i simbolične vježbe „Oj Hrvati“ uz pratnju violina. Članske vježbe izvedene su na zadovoljstvo i tačno. Slijedilo je nekoliko vještacki izvedenih piramida s narastajem i članstvom. Tako su lučki orlovi uz pripomoć braće iz Sali dično po prvi put stupili na javu i pokazali svojim mješanicima, u čemu sastoji njihov rad. Lučani su zadovoljni posli sa ove akademije, jer su vidjeli, da je Orla za njihovu djecu škola reda, rada i pravoga mišadnačkog poleta. A toga nam treba!

Ponosim se sa svojim lijepim rubljenom, svaka klericima, koja hoće imati isto orlovo snježno bijelo rublje mora upotrebljavati najbolje vrste sapuna i to je „GAZELA“ sapun

GAZELA MILO

STANKOVCI, 18. siječnja 1926.

Potres Radiceve kule.

U Stankovcima palo je zadnjih izbora za Radicevu 13 kuglica, dok su sve druge stranke dobile oko 87 kuglica. S pravom se zato moglo reći: Stankovci su kula Radiceva! Svi oni glasovi pali su u korist zamjenika sreskoga kandidata, koji je bio baš iz Stankovaca.

Kad su radicevci ušli u vladu, brat naše općine zatražiše od svojih vođa da se izmijeni start općinski odbor i imenuje novi prema rezultatu prošlih izbora. Vode se našli u neprijeli i bez oklijevanja kažu: Mi nijesmo sposobni da vladamo. Mi predlažemo, da ostanu stari odbor (t. j. Pribičevići samostalni demokrati). To je bila uvreda za birače i odmah su dali nepovjerenje upravi organizacije i birali novu. Nova uprava odmah je počela tražiti izmjenu općinskog odbora i predložila svoju listu odbornika. Jaslari i povjereni Radiceve prijašnje kreature započeli borbu i predložili oni svoju listu odbornika.

Za to cijepanje i potres kule čuo i general iz rupe te odmah poslao svoga Zagorca, da stvar uredi, kako mu drago, ali svakako da sačuva kulu. No to nije bilo moguće. Nešto radicevaca ode uz novi odbor. Stari odbor ode u Pribičeve samostalne demokrata. A narod?

Narod kaže: Teško nam! među neznanima! Dosad smo dali svoje glasove za Radiceva, jer je bio gonan i zatvoren, a mi batinani. Sad su radicevci i Radice ministri, a nama još prijete batine Pribičeve. Kod nas su još na vlasti ljudi, koji su bacali hrvatske zastave sa crkvenoga tornja i privatnih kuća, ljudi, koji su kličali: „Doli Hrvatske i pijvali na sue, što je hrvatsko. Ne čemo vas više! Mi imamo drugu hrvatsku stranku, koja je i hrvatska i katolička, a to je, hrvatska Pučka Stranka. Tu imamo ljude sposobne, da nas izbave od Pribičevih batinaša. Tu imamo ljude, koji se bore baš za hrvatsko i katoličanstvo, a ne, za jasle, kao što ste vi, hrvatski otkloni stranku, razdijeliti se i posli u Pribičeve samostalne. Ne čemo vas više! Življa hrvatska Pučka Stranka!

Stankovci.

ORLOVSKI VJESNIK.

Smrt vrijedne orlice iz Vodica. 21. t. mj. preminula je u Vodicama dobra i pobožna djevojka Tonka Markoć Nikitina, za svoga života odlikovala se mnogim krepostima te je bila uistinu uzorna djevojka. Bijaše orlica dušom i srcem. Kao je bila obiljubljena kod pučanstva, pokazao je najbolje sproved, u kojemu je učestvovala i vodički „Orlovi“ te izastanstvo orlica iz Šibenika. Duša neka joj se naužije rajskoga mira, a ucviljenoj ohtjelji naše saučeslje!

Zabava „Orlice“ u Preku. Hrv. kat. „Orlica“ u Preku 15. t. mj. po prvi put je javno nastupila sa tragedijom „Sv. Janja“. Uspjeh je bio iznad svakog očekivanja.

Čudesni uspjesi kršć. prosvjete.

Zapravo se ovdje radi o postignutim uspjesima jednoga savremenog francuskog misionara u afričkom Kongu. Ipak je gornji naslov opravdan. Hoću da iznesem na ogled jedan živi primjer, koji bjelodano dokazuje, što može učiniti jedan katolički svećenik i među istim ljudozderima, kad je vrhunaravno pripravljen za svoju misiju i uvijek djeluje po načelima i u duhu sv. evanđelja.

3. listopada 1921. preselio se u vječnost kat. biskup Mgr Augouard. Iste godine baron J. de Wille izdao mu je životopis i opisao njegovo misionarsko djelovanje u knjizi Mgr Augouard — istraživač i apostol francuskoga Konga (Un explorateur et un apôtre du Congo français, Mgr Augouard, Paris, 1921, Emile-Paul, 1 vol. 25 fran.). Knjiga je — pravi roman djelotvorne milosti Božje. Evo nekoliko critica iz toga veoma zanimljivoga životopisa.

Mgr Augouard bio je u svome djetinstvu mali nemirnik. U mladosti služio je kao francuski vojnik u Africi. Jednom ga sretne na ulici glasoviti francuski svećenik i trećo-

redac sv. Franje Mgr de Ségur i reče vojniku otvoreno: „Dobro te ja poznajem. Ti si kao stvoreni, da budeš svećenik, ali ne u Francuskoj. Žive si i naprasite čudi, pa bi uvijek bio u kavgu s tvojim biskupom, a svoga bi prefekta zadavio. Bolje je onda da ideš među divjake.“ Proročanstvo i nagovor svetoga svećenika Ségura ispuni se na dlaku. Augouard stupi među redovnike Svetoga Duha, izaredi se za svećenika i god. 1877. otpuče na misije u Gabon. God. 1890. postade biskup i prvi apostolski vikar Oubanghi u Kongu.

No kakve li se zapreke odmah ne suprotstavise mladom misionaru? Zašao je u domovinu strašnih zvijerivodenih konja, krokodila, neobitnih komaraca. No moralne poteškoće one su zapravo glavne neprijelice njegovom apostolskom žaru. Došao je, među najokrutnije ljudozdere! U Kongu na tržištu, veoma se uspješno prodavalo ljudsko meso kao u Evropi govedina ili bravetina, a robovi su toliko vrijeđili, kolika je u mesarnicama bila cijena njihova mesa. U unutrašnjosti Konga, bila su tržišta robova, gdje bi trgovci kredom zabilježili ona uda robova,

što su im zapela za oko. Kad bi tako sva uda jednoga roba bila obilježena, odsjekli bi mu glavu, a kupci bi ponijeli sobom svoje komade. Ovom podivjalom narodu najdraže je meso djece. Misionar O. Allaire pripovijeda, kako narodni prvaci odgajaju stiesiju djece, kao što se kod nas goje ovcé ili guske, od čije je mesa prave posebne grozne jezbine. Kad je Mgr Augouard posjetio prvo selo u Kongu, seoski glavar Bétou veselo opipa misionara u rukama, primjetivši, da meso bijeloga čovjeka pomiješano s bananama ima biti posve slatko, osobito ako je od kojega uglednijega evropejca, kao što je on.

No u Kongu najteža je moralna rana: mnogozestvo. Toliko je ono ukorjenjeno kod crnaca, da oni upravo ne shvaćaju, da bi ih se to moglo zabraniti. Niti oni radi same pohote drže više žena, pače im je grijeh najmanji razlog, nego ih drže iz taštine i radi osobnog interesa. Čnci drže bogatiji onoga, koji ima više žena, jer o čovjeku s jednom drugaricom nitko ne vodi računa. Ženu upotrebljavajkao i svaku drugu tegleću marvu, niti je prva zaručnica bilo što ljubomorna, nego je radosna, kad ima

više drugarica, koje će joj olakšati dnevni posao.

Mgr Augouard pripovijeda, kako neki njegov misionar u nadi, da će pokrstiti nekoga crnačkog glavara, jedva ga je sklonio, da drži samo dvije žene. Nakon nekoliko mjeseci navratu se misionar ovom istom glavaru vas sretan, što ga je poslao, štoviše našao ga sa jednom samom ženom i čestitao mu na lijepom izgledu. Na to će mu crnac: Da, zadržao sam onu, što je manje gora. — Dakle otpustio si onu drugu? — Nijesam — odvratit crnački glavar — već sam je pojeo. — Ovaklo su nisko pali ovi jadni stvorovi Božji!

Kad je nekom prigodom misionar govorio o rajskom uživanju, zapitase ga crnci: Hoćemo li imati kokos u raju? Hoće li biti tamo kozlića? — Ne, nema u nebu glada! — Slabo! Nije to dobro, kad nema u nebu glada! Ima li tamo žena? — Nema. — Eh, moj bijelče, ništa onda nije lijep tvoj raj. Ne marimo mi tamo ići.

O. Augouard i njegovi drugovi prvih godina svoga misionarstva morali su mnogo trpjeti. Činilo se, da je utaman sve njihovo nastojanje

tako da su zabavu sljedeće nedjelje morali ponoviti radi velikoga broja onih, koji su prvi put ostali bez ulaznice. Svojom slobodom u prikazivanju, a dotjeranom vještinom u izvođenju orlice su oba puta zadivile sve prisutne. Neka im je na čast!

Razne vijesti.

Za gradnju dvorane kod sv. Duha u Zagrebu. Gradom silom talijanske okupacije istjerani sa našega dragog ogojišta na Cresu u Istri i poslije dvogodišnjeg izbjavanja pod tuđim krovom mi Franjevič-Konventualci (Miaoriti) smjestismo se na periferiji grada Zagreba, kod crkvice sv. Duha. Tu smo — lišeni svega — ali pomognuti od doirih prijatelja uz velike žrtve imali čebi da izgradimo novi dom. Pod krovom ovoga našeg novog obitavališta uredila se i četina dvorana, gdje su naše svoje uticiste sve organizacije naše omladine. No dotaknuta naših povjaka u Zagreb redovničke se obitelji tako potmožala, te je bila prisiljena otkazati dosadašnju dvoranu. I sad se odmah nametnula misao, da gradimo novu izvan samostanskih prostorija. Ne možemo i ne snijemo preko 200 organizovane omladine, koju smo velikom mukom i znojem sabrali, da pustimo udesu gradske iskvarenosti, makar pred sobom i vidimo ogromne potkošice, koje će nas pravit u tom orijentisom potučeću. Ufamo se u Boga i svijest katolika. Zato ovim stupamo "pred" svu katoličku javnost, da nas bilo novcem ili materijalom što izdajušnje pomoć: da nam otvori svoje pie-mitto stice, pruži svoju blagomenu e. snicu. Svaki doprinos, pa i najmanji, primit ćemo kao dokaz ljubavi, kojom nam dolazite ususret, da ne malaksamo u pothvatu i u ljubavi spram naše urage omladine. Bog živi! Sve dobrovoljne doprinose molimo, da se šalje na adresu: Odbor za gradnju nove dvorane. — Samostan sv. Duha 21, Zagreb. — Predsjednik: o. Ambroz Vlahov, tajnik: o. Miroslav Godina.

40 mladih Hrv. u inozemstvu omogućio je "Hrvatski Radiš" — umukovanje u raznim jezicima privreda. Svi ti naši mladići vrlo dobro uspijevaju u naučnu i drugu jeziku. Nadzor i odgoj osigurani. "Hrvatski Radiš" pozivlje sve one routejke, koji žele svoje živove izobraziti u luženstvu u razne grane privrede, da se odmah obrate na Srednjojcu "Hrv. Radiš". — Zagreb, Senoina ulica 16, da isti izmogne započeti akciju proširiti. U obzir dolaze mladići, koji nje su prekoračili 16. godinu, zdravi eadeceni, a koji su svršili nizu gimnaziju (realnu, tehnu gimnaziju ili građansku školu) ili barem nekoliko razreda navedenih zavoda. Mladići stanuju u raznim zavodima i stoje pod stalnim nadzorom.

Amerika i borba proti alkoholizmu. Kapetan Kerby, kojemu je povjereni uništavanje zaplijenjenog alkohola u Brooklynu, obratio se "Prohibition Department" u

da mu nabavi mašinu za drobljenje pečina. S tri pomoćnika i 15 radnika, veliki nije nikada bio u stanju da uništi više od 850 škrinja whiskey-ja ili 10.000 pića dnevno, dok se nada, da će pomoću zadržane sprave moći uništiti najmanje 1000 škrinja dnevno. Prošle je godine uništio 158.086 škrinja alkoholnih pića, a osim toga 180.594 flaše. Sudac Inch je prekuće naložio, da se osim ostaloza uništi 968.000 flaša likera. Neki je oficir na to primijetio, da bi se od toga pića mogli dvaput napiti svi stanovnici New-Yorka: muževi, žene i djeca.

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 22. t. mj. notirala je: Din 795 76 za 100 austr.-šilinga, Din 1092 za 1 švic. frank, Din 228,37 za 100 tal. lira, Din 274 80 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56 43 za 1 dolar u čeku, Din 167 53 za 100 čeških kruna, din. 55.77 za 1 dolar u novcu.

VII. trgovački međunarodni velesajam uzoraka u Bruselju održat će se, prema službenom obavještenju, od 7. do 21. aprila 1926. Broj prijavljenih izlagačaja dosad daleko nadmašuje prošlogodišnji od ovo doba, iz čega se sa sigurnošću zaključuje, da će Velesajam postići veliki uspjeh. Već se prijavilo preko 2000 (dvije hiljade) učesnika, koji će izložiti na Velesajmu svoje proizvode. Tko želi izložiti svoje proizvode, a nije se još prijavio, neka to bezodvlačno učini, kako bi se uzmoglo rezervirati odgovarajući izložbeni prostor. Sve pitanje upute doje Kr. Belgijski Vice konsulat u Šibeniku.

IZ GRADA I OKOLICE.

Skupština "Orla". Hrv. Kat. "Orao" održao je prošle nedjelje u prostorijama Badžane svoju tromjesečnu glavnu skupštinu. Svrha je ovih tromjesečnih skupština, da odbor položi račun o svom radu i stanju društva kroz prošlo tromjesečje te bratskom izmjenom misli stvori nacrt za što bolji i uspješniji rad u budućem tromjesečju. Skupština je izvršno uspjela, jer je u oba ova pogleda potpuno zadovoljila sve prisutne članove: Nakon iscrpiti izvješća pojedinih odbornika odboru je izraženo potpuno povjerenje. Predsjednik — brat V. Kulić u svom izvješću osobito se toplim riječima sjetio naše nespasene i zasužnjene braće pod Italijom, za koju su orlovi uvijek pripravnici na svaku žrtvu. Iza svoga vjelebnog sleta u kolovozu "Orlo" se našao u velikoj neprilici gubitkom gimnastičke dvorane. Nastojanjem

odhora tomu se napokon doskočilo. Nadane su privremene prostorije i ovoga tjedna se već počelo sa redovitim vježbama svih kategorija članstva. U tjedna je pojava, da dok sva druga mjesna društva u ovo vrijeme karnevala misle samo na zabavu, "Orao" je baš na ovoj skupštini zaključio, da uz redovite gimnastičke vježbe osobitu pažnju posveti prosvjetnom i odgojnom radu, oko čega je odmah iza skupštine počeo da radi. Prigodom ove skuštine najbolje se pokazalo, kako je "Orao" solidan, čvrst i kompaktan, što nas osobito veseli.

Izvoz Bauxita. Još prošle subote stigao je engleski transoceanski parobrod "Lady Kathleen", koji ukrcava za Philadelphia 6.000 tona bauxita. Ovo je prvi utovar bauxita ove godine nakon uređenja tarife, koja je prije zaprijecila svaki izvoz. Doznajemo, da prvih februara dolazi parobrod Levenpool, koji bi imao da ukrcu 8.500 tona bauxita za Ameriku. Ove godine bi se u Americi imalo otpremiti 120.000 tona bauxita ako to samo dozvole željeznička saobraćajna sredstva.

Novi tajnik Javne Dobrotvornosti. 21. t. mj. na sjednici uprave mjesne Javne Dobrotvornosti izabran je za novoga tajnika-blagajnika trgovac g. Mate Pergin, budući se te dužnosti odrekao g. Pave Kovačev.

Zahvala Nj. V. Kralja "Zori". Šef kabineta Nj. V. Kralja, opunomoćeni ministar, svojim pismom od 11. t. mj. nagradio je društvo "Zora", da je Nj. V. Kralj blagovoljno narediti, da se Upravi "Zore" izjavi Njegova zahvalnost na izrazima odanosti i čestiti o Novoj Godini.

Plesovi. Prošle subote "Hrvatski Sokol" priredio je svoj veliki ples u Gradskom Kazalištu. — Prošloga četvrtka "Nar. ženska Zadruga" priredila je čajanku sa plesom u prostorijama Sokolskog Društva. — Večeras "Društvo Dobrovoljnih Vatrogasaca" priređuje svoj veliki kralbulni ples u svim prostorijama Gradskog Kazališta. Sva čista dobit namijenjena je za nabavu potrebitih vatrogasnih sprava i potrepština, kojima društvo tako oskudijeva! — U subotu 30. tek mj. "Lovačko Dru-

štvo" priređuje svoj ples u Gradskom Kazalištu. Sve ljubitelje Šubičevca je osobito obradvalo, što je 10% čiste dobiti ovoga plesa namijenjeno "Šubičevcu".

Zabava "Orla". Večeras (23. t. mj.) i sutra (24. t. mj.) mjesni Hrv. Kat. "Orao" u prostorijama Badžane priređuje zabavu s ovim programom: 1. Hajduković (sala u 1 činu) i 2. Nesretan u učiteljima (sala u 2 činu). Početak u 7 sati večer. Za djecu priređuje istu zabavu u nedjelju u 3 sata popodne.

Novi kapelnik Filharmoničkog Društva. Mjesno Filharmoničko Društvo dobilo je novoga kapelnika u osobi Maestra Petra Dumičića, koji je kao pianista pred tri godine priredio koncert u našem gradu.

Almanak katoličkoga daštva. Prigodom petnaestpodšnice svog opstanka mjesna Hrvatska Katolička Dačka Organizacija odlučila je izdati svoj Spomen-Almanak. U prvom dijelu bit će u kratkim potezima prikazan historijat organizacije i uopće ideologija katoličkog pokreta, a u drugom, literarnom, bit će zastupani svi literate, koje je ova organizacija odgojila. Almanak će opsežati oko 60 stranica ovčega formata, bit će tiskan na finom papiru i donijet će nekoliko umjetničkih priloga. Zahtijevat će uistinu velikih žrtava, pa preporučamo svim prijateljima, da doprinesu svoj obol, kako bi ova, jedna od najstarijih dačkih organizacija, koja je prva postavila temelje katoličkom pokretu u sjevernoj Dalmaciji, mogla da ostvari svoju lijepu zamisao.

O. Steinhelss i trgovina drva. Između predstavnika naše vlade i firme "O. Steinhelss" odlučeno je, da se kupi mjesto u Mandalini kod Šibenika za stovarište drva. Stovarište na Šušaku se ima ukiniti, pa bi po tom sva trgovina drva prelazila iz Drvara preko Šibenika.

Svakako za Šibenik jedna vrijedna dobit, kojoj se sa građanstvom i mi iskreno radujemo.

Fond lista prigodom nove godine doprinio je g. Zamarija Matulina (Silba) din. 40.— Dok našem odličnom prijatelju najsrdačnije zahvaljujemo, preporučamo i ostalim prijateljima, da nas se sžete kojim

oko pokrštenja jadrnih ludoždera. Uvijek su bili na pogibelji života. Ruškama bi se morali naoružati, kad bi išli po vodu u blizini misionarske stanice, jer su urođenici iz busije vrebali, kako da ih ulove i spreme od njih lijep zalogaj svježega mesa.

Ljudska pamet i tobožnja razbomatost ovoga svijeta u ovakvim okolnostima svjetlovala bi naglo bježanje iz pandza okrutnih crnaca. No O. Augouard imao je na pameti: Nijesmo došli u Kongo, da živimo, već da umremo. Sa svojom braćom stavio se Otac na rad imajući Krsta u srcu i u pameti u svemu svom privatnom i javnom životu i radu. I kako je riječ Božja plodonosna i donosi katkad i strostruk plod, to za nekoliko godina svoga apostolskog rada uspiješe misionari, da se čudorede poboljšalo, a ludožderstvo smanjilo. Spomenuti glavar Bétou, što je nekod s pohlepom proždrljivosti pipao ruke Mgr. A., zaželi, da uđe s biskupom u "krvno rodstvo". Ova obratimska ceremonija tako biva u ekvatorskoj Africi, da se oba obratima malo porežu na desnoj ruci i zvučuci neke vrsti orah pomiješaju si međusobno krv: odsad su nerazdruživa braća, među kojom

ne može više nastati nikakve kavgje.

No i duhovni, nadnaravni plod u obilnoj mjeri brali su Oci Svetoga Duha. Godine 1920. Mgr. Augouard ovačio izvješćava Svctu Kongregaciju za širenje Vjere:

Crnci redovito pohađaju javne vjerske obrede, a nerijetko biva, da kršćani pješke prevale dvanaest i petnaest kilometara, da slušaju svake nedjelje sv. Misu. U katedrali može stati 2500 osoba, koja je krala u nedjelje, a kad su koji svečani dani, polovica svijeta mora ostati vanka, kojega ima toliko, koliko i unutra. Obratnici mnogo časte čestu pričesti. Spake nedjelje na sv. Misu pričesti se 1000 do 1200 duša. Na ponoćnici god. 1921. u Brazzaville primilo je sv. pričest 1500 kršćana, a kroz svu godinu 1921. podijeljeno je 58.000 pričesti, dok je opet u misiji M' Bmamu, što je osnovana pred deset godina, bilo je 43.000 pričesti.

U napomenutom izvješćaju piše dalje Mgr. Augouard: U lipnju god. 1918. pozovu jednoga misionara u selo Potopotó, da podijeli sakramenta umirućih jednoj ženi. Bolesnica je već bila pala u nesvijest i izgubila poznavanje. Isto ju je duhovni Otac policao na kršćansku

smrt i na kraju joj podijelio sv. odriješeanje. Sutanam je bolesnici bilo bolje i počela je pomalo govoriti. U razgovoru reče svom ispovjedniku: "Kad si jučer bio kod mene, nijesam mogla govoriti, ali sam razumjela, što si mi govorio. Kad si me policao na lijevu kršćansku smrt, ja sam se u srcu srdačno skrušivala, jer sam znala, da je Bog uza me; On je stajao kraj mene". Kako je visoka ovakva duhovna naobrazba!

Jedna mala crnkinja, Zoungoula, nije se dala otkinuti od oltara na dan svoje prve sv. pričesti. Časnoj Sestri, koja ju je zvala na zajutak, ovo odgovorila: "Duša mi je sita, ali ni tijelo mi nije gladno."

Kad je istoj ovoj Zoungouli bilo osamnaest godina, dođe pred Mgr. Augouard. I reče mu: "Imam Vas nešto pitati, ali moram to pitati klečeći... Želim postati redovnicom." Biskup je želio doznati razloge, radi kojih mlada crnkinja želi biti redovnicom, pa mu ih ona i kuza: "Evo, presvijetli! Opazila sam, da su Sestre slabšane, kad idu na poljske radnje. Grozničave su, jer nijesu navikle našem podneblju. Kad postanem redovnicom, ja ću ići u polje, a Sestre mogu biti kod kuće i ne će ih

onda hvatati malarija." Svoju privolu, biskup je odgodio na šest mjeseci. Djevojka je sveder klečala, a kad je čula za to odgodu, sklopila svoje ruke i pogledavši me reče mi kroza suze: "Oh, šest mjeseci!... Dakle mi jadni crnci ne možemo ljubiti dobroga Boga onako, kako ga ljube bijeli ljudi?"

Nakon teških kušnja mlada Zoungoula postade katoličkom redovnicom i uze ime Sestra Pera-Klaver. To je bila prva redovnica među tamnijim crncima. Primi se njege onih suplemenjaka, što su imali bolesni spavanja. Njegujući bolesnike i ona oboli od iste strašne bolesti. No ipak ostade i u bolesti sva vesela u Bogu, te je govorila: "Bogu sam darovala i tijelo i dušu. Sad hoće Bog da sve to uzme k sebi. Ovim mi kaže, da je On primio svu moju žrtvu. Što više mogu željeti?"

Eto, do koje duhovne naobrazbe dopiru i isti Crnci, staviše i ludožderi, kad kršćanski vjerovjesnik među nje sije sjeme riječi Božje!

L. Nardić.

Postolarski čaj. Uredništvo postolarskoga stručnog lista u Zagrebu, lica br. 100, ofvara 15. februara uzorni krojački čaj za postolare, po uzoru onoga, koji je održan između 26. X. i 5. XII. 25. Interesanti mogu da pobliže informacije dobiju od odnosnog uredništva.

milodarom ugledavši se u ovaj njegov svijetli primjer.

Prigodom plesa Dobrovoljnih Vatrogasaca u Šibeniku Opšte osiguravajuće društvo u Beogradu „Jugoslavija“ udostojalo se, kao i prošle godine, udijeliti doprinos od din. 500. Dok Uprava na tome daru društvu „Jugoslavija“ harno zahvaljuje, preporučuje i drugim osiguravajućim društvima, da se ugledaju u ovaj primjer.

Hrv. Kat. „Orlu“ u Šibeniku darovao je O. Ante Benutić din. 20, da počasti uspomenu pk. Josipa Silova. — Odbor mu harno zahvaljuje.

Darovi Hrv. Kat. „Orlu“ u Stankovicima. Mjesto sažalnice O. Pavlu Silovu prigodom smrti premilog mu oca: Božkan Perica din. 20. — Na svečanom piru sestre našega brata predsjednika skupilo se u fond našeg „Orla“ din. 111, a doprinijese: R. Perica din. 50; M. Deur, M. Troskot i G. Pešković po din. 10, A. Deur, N. Morić i A. Vunić din. 20; J. Morić din. 9, B. Morić i S. Klarić po din. 1. — Hvala darovateljima! Ugledati se u nje i drugi!

Doprinosi za proslavu 1000 godišnjice hrv. kraljevstva. Zamoljeni uvrštavamo ovaj drugi iskaz doprinosa: Adria Bauxit din. 1000; Ivan Čičin-Šain din. 300; Mate Adum, Šime Morić, Jere Matačić, dr Vinko Smolčić, Braća Ilijadica i Msgr don Niko Truta po din. 100.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu *Jacinta Mattiazzi*: Obitelj Grge Dujmovića i Obitelj Sinčić (Supetar) po din. 100; dr Frane Dulibić, dr Vinko Smolčić i

dr Josip Pasini po din. 30; dr Julije Gazzari din. 25; Obitelj Masovčić, Slavomir Sinčić, Filomena ud. Sisgoreo i trg. Luka Šarić po din. 20; Vinko Vučić, Ivan Bergnocchi, Ivan Kuzmić, Obitelj Vidović, Uroš Marčić, Vladimir Kulić i Petar Duplancić po din. 10. Da počaste uspomenu *dra Dragomira Dominisa*: Braća Ilijadica din. 50; Marcheta ud. Mattiazzi i dr Julije Gazzari po din. 20. Da počaste uspomenu *Katice Vujić*: Anka Kečkemeti din. 30, a Vladimir Kulić din. 20. Da počasti uspomenu *Krsle Spalatina*: Dr Julije Gazzari din. 20. Da počasti uspomenu *Antoniette Rabić*: Obitelj Pia Tercanovića din. 100. Da počasti uspomenu *dra Šime Ljubića*: Dr Josip Pasini din. 100. O Novoj Godini mjesto čestitanja: N. N. din. 100, Stjepan Karković din. 50, Mate Guloznić din. 40 i Vinko Šupuk din. 21. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

JAVNA ZAHVALA.

Svima prijateljima i znancima, koji su nam na razne načine iskazali ljubav i bili na utjehu u smrti nikad neprežaljenog oca

JOSIPA SILOVA

neka je od Boga plata!

Visovačkom samostanu i starješinstvu, koji su primili smrtne ostanke pokojnika na vječni počinak, najljepša zahvala i harnost!

Rupe-Šibenik, 15./I. 1926.

O. PAVLO SILOV

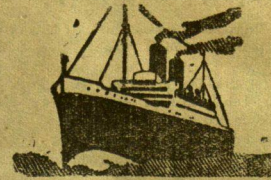
za se i ostalu rodbinu.

S I R

snižene cijene!

La zrela zajamčeno punomasna roba vlastiti proizvod.

Trapist (cca. 1.25 kg) Din. 26.—
Groyer (koturi 3¹/₂ - 5 kg.) „ 28.—
Tiltski (koturi 4 - 5 „) „ 28.—
Liptavski u kačikama po 5-10 „ 16.—
Maslac i kajmak uz najniže dnevne cijene kod većih narudžbi popust.
Razašijte poštom i željeznicom pouzedećem odlikovana mljekarova i sirarna J.HERMAN, KONČANICA (Slavonija).

U Australiju
za Lira šterlinga 28.—
U Južnu Ameriku

za Lira šterlinga 19.—
otprema Agencija
JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK
Tražite upute!

Vlasnik, izdavalac i odgovorni urednik Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

Putnike i akvizitere

primaju za posve novi, bezkonkurenčni i dobro idući predmet. Visoka sporedna zarada osigurana. Interesenti neka pošalju svoje ponude do 31. o. mj. pod „Zarada“ na **Aloma Company — Ljubljana** Cankarjevo nabrežje 1.

CIPELE

od crne ili smeđe teletce kože, domaća izradba Din. 155.— od finog crnog boksa D. 185.— iz kraljeve kože podkivane Din. 160.— razasijla veltrogovina R. STERMEČKI, Celje br. 17. Slovenija.
Ilustrirani cjenik za preko 1000 slika šalje se svakome bndava. Uzorke štofova, kamgarne i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din. 500.— šalju se od poštarine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

Pučka Tiskara Šibenik

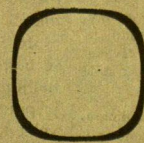
prima na izradbu sve u tiskarsku struku zasijecajuće radnje.

Cijene umjerene. Izradba brza.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA — — —
— — — GLAVNA ULICA 108

Podružnica Šibenik

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000. — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.